

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2005-2006

22 maart 2006

VOORSTEL VAN DECREET

**– van mevrouw Patricia Ceysens en de heren Norbert De Batselier,
Johan Sauwens en Jan Peumans –**

**houdende bepalingen met betrekking tot e-werken
voor personeelsleden van de Vlaamse overheid**

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

E-werken dient zowel economische, mobiliteits- en milieubesparende als maatschappelijke of sociale doelen. De productiviteit en de efficiëntie van werknemers verhoogt, ziekteverzuim en werkstress verminderen. Bovendien realiseert e-werken kostenbesparingen voor de overheid als werkgever, verdunt files en spreidt de verkeersdrukke over de werkdag, vermindert verkeersslachtoffers, reduceert de CO₂-uitstoot, helpt met de reïntegratie van kwetsbare arbeidsgroepen in onze maatschappij. Ten slotte stelt e-werken taakcombineerders in staat hun job met zorgtaken te combineren.

Volgens de literatuur bestaan er vier categorieën van e-werkers: thuiswerkers, e-werkers in satellietkantoren (decentrale vestiging van hoofdkantoor), e-werkers in e-werkkantoren (werkgever huurt bij een derde een e-werkkantoor voor zijn werknemers) en nomadische/mobiele e-werkers (bijvoorbeeld handelsvertegenwoordigers die bij de klant werken, medisch afgevaardigden enzovoort).

Dit voorstel van decreet heeft als doel om een kader te scheppen voor e-werken voor personeelsleden van de Vlaamse overheid. Een dergelijk regelgevend kader ontbreekt nog volgens het IAO-verdrag nr. 177. Voor de privé-sector is er de wet betreffende de huisarbeid van 6 december 1996 en sinds 9 november 2005 ook de cao betreffende het telewerk.

1. Het IAO-verdrag nr. 177 en de IAO-aanbeveling nr. 184 van 20 juni 1996 betreffende thuiswerk, aangenomen door de Internationale Arbeidsconferentie tijdens haar 83e zitting in Genève op 20 juni 1996

Het IAO-verdrag nr.177 heeft tot doel de gelijke behandeling van thuiswerkers te bevorderen en de omstandigheden van het thuiswerk te verbeteren. Alhoewel het hier om een gemengd verdrag gaat, behoort een groot gedeelte tot de federale bevoegdheid. Op dat niveau werd overigens op 6 december 1996 al de wet op de huisarbeid aangenomen, zodat er voor werknemers uit de privé-sector met een arbeidsovereenkomst (exclusief onderwijzend personeel) een wettelijk kader bestaat dat concordeert met de IAO-regelgeving. Op Vlaams niveau behoeft de

uitvoering van het IAO-verdrag echter nog een regelgevend kader voor personeelsleden van de Vlaamse openbare sector en van het onderwijs, van wie de arbeidsverhoudingen door de Vlaamse overheid autonoom in overleg met de personeelsvakbonden moeten worden uitgewerkt.

2. Het decreet van 3 maart 2004 houdende instemming met het verdrag nr. 177 betreffende thuiswerk, aangenomen door de Internationale Arbeidsconferentie tijdens haar 83e zitting in Genève op 20 juni 1996

Het decreet houdende instemming met het verdrag nr. 177 betreffende thuiswerk, aangenomen door de Internationale Arbeidsconferentie tijdens haar 83e zitting in Genève op 20 juni 1996, werd op 3 maart 2004 aangenomen in plenaire vergadering. In artikel 2 wordt gestipuleerd dat het verdrag betreffende thuiswerk volkomen gevolg zal hebben.

3. Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV)

Ook de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) pleit in zijn advies van 12 november 2002 voor een regelgevend kader voor Vlaams overheids-personeel. Dit advies werd bekrachtigd door de Raad van de SERV op 11 december 2002.

De SERV pleitte in zijn aanbeveling van 15 september 1999 reeds voor een adequate omkadering van telewerken en benadrukte de noodzaak tot een goede afstemming tussen ondernemingen en werknemers.

4. Europees kaderakkoord over telewerk van 16 juli 2002 en cao betreffende het telewerk van 9 november 2005

Het Europese kaderakkoord over telewerk werd door de Europese sociale partners gesloten met als doel om een algemeen kader inzake e-werk te creëren op Europees niveau. De nationale sociale partners dienen dit kaderakkoord te implementeren in de nationale wetgeving van de lidstaten binnen de drie jaren.

In België keurden de sociale partners op 9 november 2005 de cao betreffende het telewerk goed die in de omzetting van het Europese kaderakkoord voorziet.

5. Voorontwerp van koninklijk besluit van 14 oktober 2005 m.b.t. het welzijn op het werk van de thuiswerkers

De federale regering heeft op 14 oktober 2005 het voorontwerp van koninklijk besluit m.b.t. het welzijn op het werk van de thuiswerkers goedgekeurd. In dat besluit wordt aan de werkgever de mogelijkheid geboden af te wijken van voor thuiswerkers – absurde – bepalingen uit het Algemeen Reglement voor de Arbeidsbescherming (ARAB). Zo wordt bijvoorbeeld de verplichting van gescheiden toiletten man/vrouw voor thuiswerkers afgeschaft. Ook mogen thuis de toiletten nu rechtstreeks met de werkplaats in verbinding staan, wat voorheen verboden was. De werkgever bepaalt welke functies en taken in aanmerking komen voor het verrichten van huisarbeid in zijn onderneming. De huisarbeider mag op zijn beurt kiezen waar hij het liefst wil werken. Ook het ‘privacy’-probleem wordt opgelost. De huisarbeider verleent voortaan vooraf een schriftelijke toestemming die de werkgever of preventieadviseur toegang verschaft tot het huis waar de werkpost zich bevindt. Maar de toegang is enkel mogelijk in aanwezigheid van de huisarbeider en tijdens de werktijd.

Commentaar bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 2

Dit decreet is van toepassing op de vier categorieën van e-werkers: thuiswerkers, e-werkers in satellietkantoren (decentrale vestiging van hoofdkantoor), e-werkers in e-werkkantoren (werkgever huurt bij een derde een e-werkkantoor voor zijn werknemers) en nomadische/mobiele e-werkers.

Artikel 3

Met personeelsleden van de Vlaamse overheid worden zowel contractuele personeelsleden als ambtenaren bedoeld.

Voor wat er onder een bestuursinstantie wordt verstaan, wordt verwezen naar artikel 3, 1°, van het decreet van 26 maart 2004 betreffende de openbaarheid van bestuur (B.S. 1 juli 2004):

“1° bestuursinstantie:

- a) een rechtspersoon die is opgericht bij of krachtens de Grondwet, een wet, decreet of ordonantie;
- b) een natuurlijke persoon, een groepering van natuurlijke personen, een rechtspersoon of groepering van rechtspersonen die in hun werking bepaald en gecontroleerd worden door a);
- c) een natuurlijke persoon, een groepering van natuurlijke personen, een rechtspersoon of groepering van rechtspersonen, voor zover zij door een bestuursinstantie in de zin van a) zijn belast met de uitoefening van een taak van algemeen belang of voor zover zij een taak van algemeen belang behartigen en beslissingen nemen die derden binden;”.

Onder artikel 3, 3°, van dit decreet worden onder meer de SERV, de VRT, De Lijn, de Vlopera, de VITO, de VMW, het UZ Gent en andere begrepen. Deze lijst is niet limitatief.

Onder artikel 3, 4°, worden onder andere de gemeentelijke intercommunales en havenbesturen begrepen. Deze lijst is niet limitatief.

Onder artikel 3, 6°, scholen van gemeenschapsonderwijs, worden universiteiten, hogescholen en scholen van het Vlaamse gemeenschapsonderwijs verstaan.

Artikelen 4 en 5

Deze artikelen behoeven geen toelichting.

Artikel 6

Voor iedere e-werker moeten de afspraken omtrent het e-werk schriftelijk worden vastgelegd. Voor statutaire personeelsleden van de Vlaamse overheid kan dit gebeuren door een omzendbrief, dienstorder of andere. Voor contractuele personeelsleden kan dit

gebeuren door een addendum aan de arbeidsovereenkomst of andere.

Artikel 7

De e-werkers hebben dezelfde rechten op vormingsfaciliteiten en mogelijkheden voor loopbaanontwikkeling als vergelijkbare personeelsleden die hun werkzaamheden op de locatie van de bestuursinstantie verrichten, en genieten hetzelfde beoordelingsbeleid als die andere personeelsleden. De e-werkers ontvangen een adequate vorming die gericht is op de bediening van de technische apparatuur waarover zij de beschikking hebben en op het omgaan met de specifieke kenmerken van de organisatie van e-werk. De hiërarchische meerdere en de directe collega's van de e-werkers kunnen ook worden opgeleid voor deze werkvorm en het management ervan.

De e-werkers hebben dezelfde collectieve rechten als de personeelsleden die op de locatie van de bestuursinstantie werken. De e-werkers hebben het recht te communiceren met de afgevaardigden en vice versa. De afgevaardigden worden geïnformeerd en geraadpleegd over de invoering van het e-werk.

De bestuursinstantie informeert de e-werker omtrent het beleid ten aanzien van veiligheid en gezondheid op de werkplek, in het bijzonder de eisen inzake beeldschermapparatuur. De e-werker geeft uitvoering aan dat beleid. De bevoegde interne preventiediensten hebben toegang tot de werkplek van de e-werker om te kunnen controleren of de geldende regelingen inzake veiligheid en gezondheid op correcte wijze worden toegepast. Indien het e-werk wordt verricht in een bewoond lokaal, moet een dergelijk bezoek van tevoren worden aangekondigd en moet de e-werker ermee hebben ingestemd.

Artikel 8

Binnen het 'Anders Werken'-project van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap wordt door het beperken van het aantal e-werkdagen per week het isolement van de e-werker tegengegaan. Zo worden er maximaal drie e-werkdagen per week toegestaan. Een dergelijke werkwijze kan als voorbeeld dienen van mogelijke oplossingen voor het sociaal isolement van de e-werker.

Artikel 9

De bestuursinstantie is verantwoordelijk voor de technische ondersteuning, bijvoorbeeld door middel van een 'helpdesk'.

Artikel 10

De bepaling betreffende de aansprakelijkheid ingevolge bedrog, zware fout en veelvuldig voorkomende lichte fout is geregeld in de federale wet van 10 februari 2003 betreffende de aansprakelijkheid van en voor personeelsleden in dienst van openbare rechtspersonen (B.S. 27 februari 2003). Voor wat betreft de kosten voortvloeiend uit verlies of beschadiging, wordt als principe gehanteerd dat de eigenaar van de apparatuur deze kosten voor zijn of haar rekening neemt.

Artikelen 11 en 12

Deze artikelen behoeven geen toelichting.

Patricia CEYSENS

Norbert DE BATSELIER

Johan SAUWENS

Jan PEUMANS

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1

Dit decreet regelt gemeenschaps- en gewestaangelegenheden.

Artikel 2

In dit decreet wordt verstaan onder:

- 1° e-werk: het vrij van plaats en tijd werken met behulp van informatie- en communicatietechnologie. E-werk is een vorm van organisatie en/of uitvoering van het werk waarin, met gebruikmaking van informatietechnologie, werkzaamheden die ook op de locatie van de bestuursinstantie zouden kunnen worden uitgevoerd, op regelmatige basis en niet incidenteel buiten die locatie worden uitgevoerd.
- 2° e-werker: elke werknemer die e-werk verricht zoals gedefinieerd is in 1°.

Artikel 3

Dit decreet is van toepassing op personeelsleden die werken binnen de hierna vermelde bestuursinstanties en op de werkgevers die hen werk verschaffen:

- 1° personeelsleden van departementen, intern verzelfstandigde agentschappen en extern verzelfstandigde agentschappen, opgericht door het kaderdecreet bestuurlijk beleid van 18 juli 2003;
- 2° personeelsleden van strategische adviesraden, opgericht met toepassing van het decreet van 18 juli 2003 tot regeling van de strategische adviesraden;
- 3° personeelsleden van Vlaamse openbare instellingen die niet worden omgevormd tot intern of extern verzelfstandigde agentschappen;
- 4° de volgende Vlaamse lokale besturen: de provincies en instellingen die ervan afhangen, de autonome provinciebedrijven, de steden en gemeenten en instellingen die ervan afhangen, de autonome gemeentebedrijven, de intergemeentelijke samenwerkingverbanden, de autonome havenbedrij-

ven, de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, en de verenigingen van openbare centra voor maatschappelijk welzijn;

5° Vlaamse gewestelijke ontvangers;

6° personeelsleden van scholen van het Vlaams gemeenschapsonderwijs.

Artikel 4

Het e-werk vindt plaats op vrijwillige basis, zowel wat het betrokken personeelslid als de betrokken bestuursinstantie betreft. Indien het e-werk geen deel uitmaakt van de oorspronkelijke functieomschrijving en de bestuursinstantie de mogelijkheid tot e-werk aanbiedt, kan het personeelslid dat aanbod accepteren of afwijzen. Indien het personeelslid de wens te kennen geeft e-werk te willen verrichten, kan de bestuursinstantie dat verzoek inwilligen of weigeren.

Artikel 5

Het e-werk kan worden verricht in de woning van de e-werker of in elke andere door hem gekozen plaats.

Artikel 6

Voor iedere e-werker worden de afspraken omtrent het e-werk schriftelijk vastgelegd, uiterlijk op het ogenblik dat de e-werker begint met de uitvoering van zijn overeenkomst.

De schriftelijke afspraak vermeldt in ieder geval het volgende:

- 1° de plaats of de plaatsen die de e-werker gekozen heeft om zijn werk te verrichten;
- 2° afspraken tussen de bestuursinstantie en de e-werker over het al dan niet beschikbaar stellen, het installeren en het onderhouden van de voor e-werk benodigde apparatuur en, in voorkomend geval, de vergoeding van de kosten die verbonden zijn aan e-werk;
- 3° een beknopte beschrijving van het overeengekomen werk en de taken;

4° het overeengekomen minimale volume van de prestaties, de dagen en/of uren waarop gewoonlijk e-werk wordt verricht en de dagen en/of uren waarop de e-werker gewoonlijk aanwezig is in de bestuursinstantie, de ogenblikken waarop of de periodes tijdens welke de e-werker bereikbaar moet zijn en via welke middelen. In geval van nood kan er afgeweken worden van de gewoonlijke regeling van e-werk om de flexibiliteit van e-werken zowel van de kant van de e-werker als van de kant van de werkgever te waarborgen. Indien er wordt afgeweken van de gewoonlijke regeling van e-werk, is het noodzakelijk dat de e-werker en zijn bestuursinstantie hierover goede en duidelijke afspraken maken en die melden aan elkaar;

5° de regeling omtrent de herinschakeling binnen de bestuursinstantie bij stopzetting van het e-werken, zowel op verzoek van de e-werker als van de bestuursinstantie.

Artikel 7

Wat de arbeidsvoorwaarden betreft, geniet de e-werker dezelfde rechten als vergelijkbare personeelsleden die op de locatie van de bestuursinstantie werken.

Artikel 8

Binnen het kader van de in de bestuursinstantie geldende arbeidsduur en de dagen en/of uren waarop e-werking door de bestuursinstantie is toegestaan, organiseert de e-werker zelf zijn werk.

Voor de e-werker gelden dezelfde werkbelasting en prestatienormen als voor vergelijkbare personeelsleden die hun werkzaamheden op de locatie van de bestuursinstantie verrichten.

De bestuursinstantie zorgt ervoor dat maatregelen worden genomen om te voorkomen dat de e-werker geïsoleerd raakt ten opzichte van de rest van het personeel in de bestuursinstantie, met name door de e-werker in de gelegenheid te stellen regelmatig collega's te ontmoeten en toegang te hebben tot informa-

tie betreffende de bestuursinstantie. Daartoe kan de bestuursinstantie de e-werker op precieze tijdstippen terugroepen naar de bestuursinstantie.

Artikel 9

De bestuursinstantie stelt de e-werker behoorlijke faciliteiten beschikbaar inzake technische ondersteuning.

Artikel 10

De e-werker verzamelt of verspreidt via internet geen materiaal dat buiten de beschrijving van de uit te voeren werkzaamheden valt.

Wanneer de bestuursinstantie ervoor opteert om apparatuur ter beschikking te stellen, gaat de e-werker daar zorgvuldig mee om.

De kosten die voortvloeien uit verlies of beschadiging van de aan de e-werker door de bestuursinstantie ter beschikking gestelde apparatuur en gegevens in het kader van het e-werk, zijn voor rekening van de bestuursinstantie. De kosten die voortvloeien uit verlies of beschadiging van de apparatuur van de e-werker zelf, zijn voor rekening van de e-werker.

Artikel 11

De e-werker is verplicht de bestuursinstantie onmiddellijk op de hoogte te brengen van een defect aan de door hem gebruikte apparatuur of van een geval van overmacht waardoor hij zijn werk niet kan verrichten. De bestuursinstantie is verplicht het overeengekomen loon te betalen aan de e-werker. Er kan worden voorzien in specifieke regels zoals vervangende taken of een tijdelijke terugkeer naar de locatie van de bestuursinstantie.

Artikel 12

De bestuursinstantie moet maatregelen nemen, in het bijzonder ten aanzien van de software, zodat de

bescherming van de gegevens die door de e-werker voor professionele doeleinden worden gebruikt en verwerkt, gewaarborgd is.

De bestuursinstantie informeert de e-werker omtrent de wetgeving en de regels die in de overheidsinstantie gelden inzake de bescherming van gegevens. De e-werker moet die wetgeving en regels naleven.

Patricia CEYSENS

Norbert DE BATSELIER

Johan SAUWENS

Jan PEUMANS
